

Veřejnoprávní smlouvy a jejich režim.

Úprava jiných úkonů správních orgánů, a řešení vad.

Ozvučená prezentace - David Hejč

Právní formy činnosti

Správní akty – adresáti/předmět regulace

- normativní správní akty
- individuální správní akty
- smíšené správní akty – opatření obecné povahy

Veřejnoprávní smlouvy

Faktické úkony

Veřejnoprávní smlouvy

Definice

Veřejnoprávní smlouva je dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva (§ 159)

X

Smlouvy uzavírané ve veřejné správě = veřejnoprávní smlouvy + soukromoprávní smlouvy

Veřejnoprávní vs soukromoprávní smlouvy

Soukromoprávním smlouvám se smlouva veřejnoprávní přibližuje v tom, že stejně jako ony je dvou či vícestranným právním úkonem, který vzniká na základě dvou či více vzájemně adresovaných a obsahově shodných souhlasných projevů vůle, tedy na základě svobodné nabídky (oferty) a svobodného přijetí návrhu (akceptace).

Procesem svého vzniku (jehož cílem je dosažení smluvního konsenzu) se tedy neliší od smluv občanskoprávních či obchodněprávních. Zásadní odlišností veřejnoprávních smluv je skutečnost, že upravují veřejná subjektivní práva a povinnosti pramenící z norem správního práva“ (rozsudek NS ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 33. Odo 161/2002).

Veřejnoprávní smlouvy

Požadavky

- Materiální pojetí – posuzuje se podle obsahu (nemusí být takto označena) + výslovné zákonné zmocnění (čl. 1 odst. 2 Listiny) – výjimkou jsou veřejnoprávní smlouvy podle § 162
- nesmí být v rozporu s právními předpisy
- musí být v souladu s veřejným zájmem
- je-li stranou je správní orgán, nesmí snižovat důvěryhodnost veřejné správy, musí být účelné a správní orgán musí mít při jejím uzavírání za cíl plnění úkolů veřejné správy.

Veřejnoprávní smlouvy

Druhy

- koordinační - mezi subjekty veřejné správy navzájem , za účelem plnění svých úkolů
- subordinační - mezi subjektem veřejné správy a jiným subjektem odlišným od orgánu veřejné správy
- mezi subjekty soukromého práva – smlouvy o převodu nebo způsobu výkonu práv a povinností osob, které by jinak byly účastníky správního řízení

Veřejnoprávní smlouvy koordinační

- ty veřejnoprávní smlouvy, které stát, veřejnoprávní korporace, jiné právnické osoby zřízené zákonem a právnické a fyzické osoby, pokud vykonávají zákonem nebo na základě zákona svěřenou působnost v oblasti veřejné správy (ať už jde o státní správu, nebo samosprávu), mohou za účelem plnění svých úkolů vzájemně uzavírat
- jen v případech, kdy k tomu zákon poskytuje zmocnění (byť bez nutnosti výslovného označení takového úkonu jako veřejnoprávní smlouvy)
- je-li předmětem výkon státní správy, lze uzavřít jen se souhlasem nadřízeného správního orgánu, který posuzuje soulad s právními předpisy a s veřejným zájmem
- Příkladem veřejnoprávních smluv k výkonu státní správy jsou smlouvy o transferu přenesené působnosti podle § 63 či 66a zákona o obcích (v praxi často agenda vyřizování přestupků),
- Příkladem veřejnoprávních smluv k výkonu samostatné působnosti podle § 3a a 3b zákona o obecní policii - smlouva o poskytnutí strážníků k plnění úkolů obecní policie.

Veřejnoprávní smlouvy subordinační

- jde o případy, kdy by jinak probíhalo správní řízení, přičemž osoba, se kterou může správní orgán veřejnoprávní smlouvu uzavřít, by byla tzv. hlavním, silným či neopominutelným účastníkem řízení - § 27 SpŘ.
- opět jen pokud s touto alternativou výslovně počítá zvláštní právní předpis
- podmínkou účinnosti je souhlas ostatních osob, které by byly účastníky podle § 27 odst. 2 nebo 3 správního řádu.
- příkladem smlouvy, uzavírané namísto vydání územního rozhodnutí, nebo namísto vydání stavebního povolení, podle § 78 a 116 stavebního zákona.

Veřejnoprávní smlouvy mezi subjekty soukromého práva

- ty veřejnoprávní smlouvy, které mohou mezi sebou uzavřít tzv. hlavní účastníci správního řízení (§ 27), pokud by správní řízení podle části druhé probíhalo, popřípadě ti, kdož účastníky takového správního řízení jsou (správní řízení již probíhá), přičemž tato veřejnoprávní smlouva se týká převodu nebo způsobu výkonu práv nebo povinností těchto osob - předmětem musejí být jen práva a povinnosti z oblasti veřejného práva, tedy veřejná subjektivní práva a povinnosti
- lze uzavřít i bez zvláštního zákonného zmocnění
- je třeba souhlasu správního orgánu; ten posuzuje veřejnoprávní smlouvu a její obsah z hlediska souladu s právními předpisy a veřejným zájmem.

Veřejnoprávní smlouvy mezi subjekty soukromého práva

– Příklady:

§ 69 stavebního zákona výslovně počítá s tím, že práva a povinnosti z regulačního plánu vydaného na žádost lze převést písemnou veřejnoprávní smlouvou, jejíž přílohou je regulační plan

– příklady, kdy je naplněna překážka k uzavření veřejnoprávní smlouvy mezi subjekty soukromého práva, neboť „zákon stanoví jinak“, lze uvést zákonem výslovně stanovený zákaz převodu veřejných subjektivních práv a povinností oprávněné osoby na osobu jinou v případech bankovní licence (§ 6 BankZ), licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání (§ 12 odst. 7 RekReg) nebo oprávnění k provádění veřejného zdravotního pojištění (§ 4 odst. 5 ZdrPoj).

Uzavírání veřejnoprávních smluv

Forma:

- pouze písemně a projevy vůle všech smluvních stran musí být vždy na téže listině

Okamžik uzavření

- jsou-li smluvní strany přítomny = okamžikem podpisu poslední z nich
- nejsou-li přítomny = podepsaný návrh dojde navrhovateli
- je-li k uzavření třeba souhlasu správního orgánu (např. koordinační s předmětem státní správa nebo mezi subjekty soukromého práva = dnem, kdy souhlas nabyl právní moci

Změny a zánik veřejnoprávních smluv

- změna obsahu pouze písemnou dohodou smluvních stran (písemně)
  - pokud bylo třeba souhlasu správního orgánu nebo třetích osob s jejím uzavřením, je jejich souhlas potřeba i v případě takové změny
- vypovědět lze jen písemně a jen pokud to bylo ve veřejnoprávní smlouvě dohodnuto, včetně výpovědní lhůty
- zrušení na písemný návrh jedné ze smluvních stran
  - ze zákonem taxativně stanovených důvodů (např. bylo-li takto dohodnuto), pokud protistrana, nebo správní orgán, který uděloval souhlas k uzavření nesouhlasí, lze jít cestou pro „řešení sporů“

Přezkum zákonnosti a řešení sporů

- přezkoumání zákonnosti veřejnoprávních smluv
  - lze přezkoumat z moci úřední, a v případě zjištění rozporu s právními předpisy smlouvu zrušit
  - strana veřejnoprávní smlouvy, která není správním orgánem může dát podnět (do 30 dnů ode dne, kdy se o důvodů přezkoumání dozvěděla)
  - k přezkoumání je příslušný správní orgán § 169 SpŘ
  - postupuje obdobně jako v případě správního přezkumu (není-li stanoveno jinak)

- řešení sporů z veřejnoprávních smluv
  - k návrhu smluvní strany
  - spory rozhodují „přezkumné orgány“;
    - u smluv mezi osobami soukromého práva výjimka, rozhoduje přímo správní orgán, který udělil k jejímu uzavření souhlas

- Veřejnoprávní smlouvy nepodléhají jako takové přímo soudní kontrole, ale až správní rozhodnutí o jejich správním přezkumu nebo o řešení sporů z nich

Tzv. jiné úkony podle části čtvrté SpŘ

- ty úkony, které byt' mají prvky individuálních správních aktů, nejsou správními rozhodnutími a nejsou ani veřejnoprávními smlouvami či opatřením obecné povahy
- relativně svébytná a samostatná kategorie forem či výstupů správní činnosti, části pomocného a podpůrného charakteru, zpravidla bez přímých či zásadních právních účinků.
- potřeba regulace i této činnosti – princip podzákonného výkonu veřejné správy
- nejde jen o vyjádření osvědčení sdělení (jak je v názvu), ale dále o různá stanoviska, souhlasy, posudky, informace apod.

Vydávání jiných úkonů

- v první řadě se postupuje podle části čtvrté
- nutné náležitě zohlednit celou část první SpŘ (působnost SpŘ a základní zásady)
- část druhá a třetí – taxativní výčet ustanovení, které lze při aplikovat, a to tzv. obdobně – tzn. použijí se stejně, jako by byl obsah těchto konkrétních ustanovení přímo v části čtvrté
- přiměřeně (volnější/mírnější vztah) se mohou použít i ostatní ustanovení SpŘ, pokud jsou potřebná

Vady jiných úkonů

- opravitelné vady – oprava se provede usnesením, které pouze poznamená do spisu
- nezákonnost – přiměřeně se použijí ustanovení o správním přezkumu
- soudní přezkum možný jen pokud jiný úkon naplňuje materiální znaky rozhodnutí podle § 65 odst. 1 soudního řádu správního

Konverze

- správní orgán může prohlásit, že jiný úkon, který má náležitosti úkonu jiného, je tím úkonem, jehož náležitosti splňuje (nemusí být rušeny a vydávány nové)
- podmínkou aby tím nikomu nevznikla újma

